

Anti – pestprotocol

2019 - 2020

Inleiding

Wij vinden het belangrijk dat kinderen van De Morgenster met plezier naar school gaan. Het is een voorwaarde voor een optimale ontwikkeling. Pesten hoort hier niet bij. In dit protocol vindt u de werkwijze die wij hanteren om pesten te voorkomen en waar nodig aan te pakken.

Inhoudsopgave

Inleiding

Inhoudsopgave

Doel

Begrippen

Rollen bij pesten

Pedagogisch klimaat

Zorgstructuur op De Morgenster

Wat als een kind niet met plezier naar school gaat?

Stappenplan

Rollen en verantwoordelijkheden

Bijlage 1: Wat zijn de signalen van pesten

Bijlage 2: Wat kan ik, als ouder, doen

Bijlage 3: Contactgegevens

Bijlage 4: Gedragsprotocol Social Media Viventegroep

Doel

Door veiligheid, respect en vertrouwen te organiseren en te realiseren stellen we alle kinderen in de gelegenheid om met veel plezier naar school te gaan!

Dit realiseren wij door op De Morgenster te werken met een duidelijk gedragsbeleid, gericht op preventie van pestgedrag. Indien er toch sprake is van pesten wordt het anti-pestprotocol gevolgd. Personeel en MR van de Morgenster onderschrijven gezamenlijk dit anti-pestprotocol.

Begrippen

Om pesten aan te pakken, moet je weten of er sprake is van pesten. Er is een duidelijk verschil tussen plagen en pesten.

Pesten

Pesten is het gedrag waarbij iemand herhaald en gedurende langere tijd door anderen bejegend wordt op manieren die leiden tot fysieke verwonding en/of psychisch lijden. Het betekent het systematisch misbruiken van je persoonlijke macht en/of kracht om anderen die zich niet of moeilijk kunnen verweren pijn te doen, te intimideren of bang te maken met de bedoeling er zelf beter van te worden. Dit kan variëren van woordgrapjes en steeds terugkerende kleine pesterijen tot echte bedreigingen, afpersing en structureel lichamelijk geweld. Bij pesten is het ene kind sterker en het andere kind zwakker. Het is steeds hetzelfde kind dat wint en hetzelfde kind dat verliest. Vaak gebeurt pesten niet één keer, maar is het gepeste kind steeds weer de klos. Anderen kijken tegen het sterkere kind op. De pestkop heeft geen positieve bedoelingen; wil pijn doen, vernielen of kwetsen. Het gepeste kind voelt zich eenzaam en verdrietig, hij of zij is onzeker en bang.

Plagen

Bij plagen is er sprake van incidenten. Plagen gebeurt vaak spontaan, het duurt niet lang en is onregelmatig. Bij plagen zijn de kinderen gelijk aan elkaar; er is geen machtsverhouding. De rollen liggen niet vast: de ene keer plaagt de één, de andere keer plaagt de ander. Plagen gebeurt zonder kwade bijbedoelingen en is daarom vaak leuk, plezierig en grappig. Bij plagen loopt de geplaagde geen blijvende psychische en/of fysieke schade op en is in staat zich te verweren.

www.schoolenveiligheid.nl

Wat zijn signalen van pesten (zie bijlage 1)

Wat kan ik, als ouder, doen (zie bijlage 2)

Schematisch weergegeven:

Plagen	Pesten
Gelijkwaardigheid	Machtsverschil
Wisselend 'slachtofferschap'	Hetzelfde slachtoffer
Humoristisch	Kwetsend
Af en toe	Vaak/voortdurend

Helaas komt pesten overal voor. Niet alleen op scholen, ook op de werkvloer. Wanneer er sprake is van pesten op De Morgenster, dan zien wij dat onder ogen en pakken we dit serieus aan.

Het kan zijn dat een kind zich gepest voelt maar niet gepest wordt in de theoretische zin van het woord. Voor De Morgenster is het kind in de knel belangrijk. Hij of zij moet die begeleiding krijgen die ervoor zorgt dat het kind weer met plezier naar school gaat. De stappen die ook in dit pestprotocol worden genoemd, zijn vooral stappen die de juiste zorg voor iedere leerling moeten realiseren.

Rollen bij pesten

Als er in een klas gepest wordt zijn er vaak een aantal standaardrollen die kinderen hebben.

- De gepeste: Dit kind (het kunnen ook meer kinderen zijn) is degene die zwakker is dan degene(n) die hem pesten;
- De pester: De pester wil graag domineren. Hij wil de baas zijn, maar tegelijkertijd wil hij dat anderen hem accepteren. De pester bestaat vaak bij de gratie van anderen;
- De meelopers: zij zijn vaak bang voor de pester. Door mee te doen zorgen ze dat zij in ieder geval geen slachtoffer worden. Ook bewonderen ze de pester soms of willen ze laten zien dat zij óók durven. Door mee te doen horen ze bovendien bij de groep. Ze gaan vaak nog een stapje verder in hun gedragingen dan de pester;
- De wegkijkers of buitenstaanders: het grootste gedeelte van je klas. Deze kinderen zien het pesten wel. Ze doen echter niets, uit angst zelf slachtoffer te worden; - De helper: soms is er een enkel kind dat wèl durft op te komen voor de gepeste. Dit kind gaat wel met het slachtoffer om, ondanks alle moeilijkheden;
- De leerkracht: niet vaak genoemd, maar hij of zij heeft wel degelijk een rol in dit geheel. De manier waarop de leerkracht reageert op het pesten, maar ook op de gepeste en de pester kan absoluut invloed hebben.

Pedagogisch klimaat

Het pedagogisch klimaat van De Morgenster wordt gekenmerkt door de woorden samen, open, waardevol. Dit herken je in de open manier van omgaan met elkaar, in hoe we met elkaar samenwerken, in het open staan voor wat er in de wereld om ons heen gebeurt en in het onderwijs dat leerlingen voorbereidt op de wereld van straks. Het gedachtegoed van De Vreedzame School wordt gebruikt om dit pedagogische klimaat handen en voeten te geven.

Kerngedachte Vreedzame School: De klas en de school wordt beschouwd als een leefgemeenschap en een oefenplaats, waarin leerlingen zich gehoord en gezien voelen, een stem krijgen, en waarin leerlingen leren wat het betekent om een 'democratisch burger' te zijn. Open staan voor en kunnen overbruggen van verschillen tussen mensen, een bijdrage leveren aan het algemeen belang, en actief verantwoordelijk willen zijn voor de gemeenschap. Daarmee bieden we de leerlingen perspectief en hoop. Ze ervaren dat het uitmaakt dat ze er mogen zijn, dat ze 'er toe doen'.

(Citaat map vreedzame school, blz 10.)

Scol en Monitor Sociale Veiligheid

Op de Morgenster staat het algeheel welbevinden van de leerlingen centraal. Om het welbevinden te monitoren, te volgen, gebruiken we SCOL (Sociale Competentie Observatielijst). SCOL wordt school breed 2 maal per jaar afgenomen.

Een onderdeel van de afname is De Monitor Sociale Veiligheid (MSV). Dit is een 'extra' instrument om de sociale veiligheid van leerlingen te volgen. De MSV is toegevoegd aan SCOL. Met de MSV wordt het oordeel van de leerling over zijn welbevinden, veiligheidsbeleving en aantasting van de sociale en fysieke veiligheid gemeten.

De uitkomsten kunnen worden gebruikt voor eventuele interventies en bij het voeren van een sociaal veiligheidsbeleid op school-, groeps- en / of leerling niveau.

Wat als een kind NIET met plezier naar school gaat?

Het komt voor dat leerlingen niet met plezier naar school gaan. Wanneer dit door het kind wordt aangegeven, of door de ouders of leerkracht/groepsleider wordt gesignaleerd, ondernemen we actie. Dit kind heeft hulp nodig. Wanneer er sprake is van pesten/pestgedrag (zie uitleg pesten) wordt het pestprotocol gebruikt als richtlijn bij het opstellen van een plan voor de gepeste en de pesters. Is er geen sprake van pesten dan hebben we nog steeds te maken met een kind dat hulp nodig heeft en wordt deze volgens de 'normale' zorgstructuur vormgegeven.

Op het moment dat een leerling, een ouder of een collega melding maakt van (mogelijk) pestgedrag worden de volgende stappen ondernomen. Deze stappen zijn erop gericht om het pestgedrag zo snel mogelijk te stoppen en in de toekomst te voorkomen.

Stappenplan

Stap 1: Signaleren

Stap 2: Analyseren

Stap 3: Plan van aanpak

Stap 4: Eerste evaluatie

Stap 5: Tweede evaluatie

Stap 6: Aanhoudend pestgedrag

Stap 1: Signaleren.

De leerling geeft aan dat hij of zij gepest wordt (zich gepest gevoeld wordt). Een medeleerling geeft aan dat een kind gepest wordt. Teamleden en/of ouders geven aan dat zij het vermoeden hebben dat het kind gepest wordt.

Signalen die erop kunnen wijzen dat iemand gepest wordt zijn:

- Vaak alleen staan tijdens de pauze of bij de pleinwacht staan
- Vaak met jongere leerlingen spelen
- Zonder reden de schuld krijgen
- Veel geroddel en/of geschreeuw in de groep;
- Als andere leerlingen zich negatief uitlaten over familieleden, kleding, haardracht e.d. van de leerling;
- Als andere leerlingen negatief reageren op een fout van de leerling, dan dat ze doen bij hun andere klasgenoten;
- Als de leerling niet meer naar school wil, of aangeeft zich ziek te voelen;
- Gauw boos of prikkelbaar is;
- Niet meer buiten wil spelen en zich opsluit in huis;
- Spullen worden verstoep, kapot gemaakt of afgepakt
- Bedreigen via sociale media (sms, msn, app, facebook etc.).

De leerkracht brengt de signalen in kaart en bespreekt dit tijdens de leerlingbespreking of (indien nodig) op een eerder moment. Signalen worden altijd vastgelegd in een notitie in ParnasSys. Er wordt duidelijk vermeld dat er signalen zijn van pesten / er gepest wordt.

Stap 2: Analyseren.

De verzamelde signalen worden geanalyseerd. Er wordt zorgvuldig afgewogen wat de mogelijke oorzaak is van het in de knel zitten van het kind. Op basis van deze analyse wordt een plan van aanpak gemaakt. Wanneer er sprake is van pesten wordt dit pestprotocol meegenomen.

Indien er sprake is van plagen en/of pestgedrag wordt tijdens deze tweede stap het volgende gedaan:

1. De leerkracht gaat in gesprek met het kind en andere betrokken kinderen om te onderzoeken wat er precies is gebeurd en structureel gebeurt.
2. De leerkracht brengt de situaties in kaart om een passend plan van aanpak te maken.
3. Alle betrokken ouders worden geïnformeerd over de situatie, het opstellen van het plan van aanpak en andere zaken van het pestprotocol

Stap 3: Plan van aanpak.

Er wordt door de leerkracht, in overleg met IB, een plan van aanpak opgesteld Dit met het doel om het pestgedrag te laten stoppen en in de toekomst te voorkomen. Wat is de (na) zorg ten aanzien van het slachtoffer. De gepeste leerling?

- Er worden concrete afspraken gemaakt om pest gedrag tegen te gaan / te stoppen. Er worden ook afspraken gemaakt wat er gebeurt wanneer er toch weer gepest wordt. Dit plan wordt besproken met de kinderen.
- Betrokken ouders krijgen dit plan ter inzage.
- Indien nodig vinden er gesprekken plaats met kind en ouders.
- Alle betrokken teamleden (dus ook de buitenschoolse opvang) worden op de hoogte gesteld van de gemaakte plannen.
- Alles wordt zorgvuldig vastgelegd in ParnasSys.

Stap 4: Eerste evaluatie.

Binnen een week vindt een eerste evaluatie plaats door de leerkracht en IB met de betrokkenen. De wijze waarop de evaluatie plaats vindt (individueel gesprek, groepsgesprek o.i.d.) wordt bepaald door de leerkracht. Doel: Is het gelukt om de afspraken na te komen?

Er worden de volgende acties ondernomen:

- Zo ja: dan de afspraken handhaven/bijstellen en een volgend gesprek plannen voor twee weken later.
- Zo nee: analyse opstellen, d.m.v. het beantwoorden van de vraag „Waardoor is het misgegaan? Wat heb je nodig om dit te voorkomen?“ Leerkracht overlegt met intern begeleider. Er wordt een plan opgesteld voor de komende twee weken (ParnasSys); Team wordt hiervan op de hoogte gebracht; Wederom communicatie met ouders.

Stap 5: Tweede evaluatie.

Na twee weken is er opnieuw een gesprek tussen leerkracht en leerlingen. Verslag wordt uitgebracht aan intern begeleider. Zijn de effecten positief: dan langzaam afbouwen. Zo niet: nieuw plan opstellen, waarbij eventueel ook externe deskundigheid ingeschakeld kan worden (bv. Expertisecentrum Adapt, de schoolarts van de GGD, Maatschappelijk Werk).

Stap 6: Aanhoudend pestgedrag.

Bij aanhoudend pestgedrag bekijkt de directie welke consequentie passend is. In extreme gevallen kan een leerling geschorst of verwijderd worden. Hierbij wordt het protocol schorsing en verwijdering van Vivente gehanteerd.

Rollen en verantwoordelijkheden

- **Leerkracht:** eerste aanspreekpunt voor leerlingen en ouders als er sprake is van pesten. Opstellen van een plan van aanpak;
- **Vertrouwenspersoon/Anti-pest coördinator:** als de leerling en / of ouders het moeilijk vinden om problemen aan te kaarten bij de eigen leerkracht, dan kan er een gesprek aangevraagd worden met de vertrouwenspersoon, daarnaast kan er door betrokkenen advies gevraagd worden aan de vertrouwenspersoon. Als er sprake is van pesten kan zij advies geven en / of op verzoek van de leerling, ouders en / of de leerkracht in gesprek gaan met de betrokken personen;
- **Intern begeleider (IB):** de intern begeleider wordt ingelicht als er sprake is van pesten en wordt betrokken bij het opstellen, uitvoeren en de evaluaties van het plan van aanpak.
- **Directie:** als er sprake is van aanhoudend pestgedrag wordt de directie betrokken i.v.m. het bieden van passende consequenties;
- **Ouders / verzorgers:** signaleren en bespreekbaar maken van pestgedrag. Het samenwerken met de school, aanreiken van informatie, geven van suggesties en het ondersteunen van het plan van aanpak dat door de school wordt opgesteld.

Evaluatie van het pestprotocol

Kwaliteit van een protocol is dat deze, wanneer ervaring/wetgeving o.i.d. dat laat inzien, wordt aangepast wanneer dat nodig is. De Morgenster evalueert jaarlijks alle procedures. Wanneer de situatie daarom vraagt wordt het protocol / procedure eerder bijgesteld.

Bijlage 1: Wat zijn signalen van pesten

Uw kind zit in de knel. Dat kunt u merken. U herkent uw kind niet. Dit is een drama. U hoort verhalen van situaties met andere kinderen en denkt aan pesten.

Wat zijn signalen van pesten

Er zijn veel signalen die erop kunnen duiden dat een kind wordt gepest. Deze signalen kunnen duiden op pesten, maar dat hoeft niet. Belangrijk is dat het gaat om verandering van het gedrag van een kind. Praat erover met uw kind om te weten wat er op school veranderd is.

Voorbeelden van signalen zijn: Anders dan voorheen ...

- is uw kind bang om naar school te gaan of wijkt het af van de normale (fiets)route;
- vraagt uw kind steeds of het (met de auto) naar school gebracht kan worden;
- wil uw kind om onduidelijke redenen thuis blijven;
- klaagt uw kind „s ochtends als het naar school moet dat het ziek is;
- komt uw kind thuis van school met vieze of kapotte kleren of rugzak;
- raakt uw kind steeds spullen kwijt;
- raakt uw kind vaak zakgeld kwijt, vraagt het vaak om geld of steelt het (om aan de pester te geven);
- trekt uw kind zich terug, is het stil en lijkt het zijn of haar zelfvertrouwen kwijt te zijn;
- is uw kind gespannen en angstig;
- is uw kind zijn of haar eetlust kwijt of zegt het dat het eten niet smaakt; - heeft uw kind nachtmerries of huilt het zichzelf in slaap;
- heeft uw kind onverklaarbare blauwe plekken of verwondingen;
- is uw kind chagrijnig, snel boos of lastig;
- is uw kind vaak alleen, brengt het geen vriendjes meer mee naar huis;
- weigert uw kind te vertellen wat er aan de hand is, of geeft het ongeloofwaardige verklaringen voor zijn of haar gedragsveranderingen.

Let op! Dit zijn heel veel signalen die kunnen duiden op pesten, maar dat hoeft niet! Vaak kan er ook een andere reden zijn voor verandering in het gedrag. Ouders kennen hun eigen kind het best en weten hoe hun kind aangeeft dat het niet goed gaat.

Waar vind ik achtergrondinformatie

www.pestweb.nl www.schoolenveiligheid.nl www.stoppestennu.nl

Bijlage 2: Wat kan ik, als ouder, doen

Je kind is slachtoffer, hij wordt gepest:

- Steun je kind, luister naar zijn verhaal, leg de schuld niet bij hemzelf;
- Bespreek met je kind de stappen die je wilt ondernemen: aan de juf vertellen, naar de vertrouwenspersoon of anti-pestcoördinator van de school gaan, ... Doe niets waar je kind absoluut tegen is. Probeer het te overtuigen;
- Hou een logboek bij met daarin wie er wanneer pest, wat er gebeurt, etc. om een duidelijk beeld van de situatie te krijgen;
- Zoek samen naar manieren om op het gepest te reageren;
- Zoek vrienden, hobby's / activiteiten waar je kind zich prettig voelt, dat kan hem het nodige zelfvertrouwen geven.

Je kind is een pester, het pest anderen:

- Ga na wat er precies gebeurt en waarom het pesten plaatsvindt. Praat met je kind, de leerkracht, trainer, vrienden...;
- Leg het verschil uit tussen plagen en pesten;
- Zeg duidelijk dat pesten niet kan. Nooit. Om geen enkele reden, op geen enkele manier (uitsluiten, spullen kapot maken, slaan, etc.). Vraag je kind om te stoppen;
- Wijs op het verdriet dat pesten veroorzaakt. Probeer de gevoelens van het slachtoffer te verwoorden. Zo vergroot je het inlevingsvermogen van je kind;
- Geef hem kansen om het goed te maken.

Je kind is een omstander, een meeloper, het kijkt toe:

- Vraag wat er precies gebeurt (in de klas, bij de sport...);
- Stimuleer je kind om zelf de leerkracht op de hoogte te brengen. Maak een verschil tussen „klikken“ en „melden“. „Klikken“ doe je omdat je wilt dat iemand straf krijgt. „Melden“ doe je omdat je wilt dat iets ophoudt;

- Bespreek de stappen die jij evt. wilt ondernemen, bv. in gesprek gaan met de leerkracht. Doe niets wat je kind absoluut niet wil, maar probeer hem ervan te overtuigen dat dat het beste is;
- Maak je kind duidelijk dat het gepest moet stoppen. Bedenk samen oplossingen. Steun hem om iets te ondernemen.

Bijlage 3: Contactgegevens

Interne Vertrouwenspersoon / Anti-pestcoördinator:

Esther Meijer

Externe Vertrouwenspersoon:

Henk Grit

hgrit@viaa.nl

038- 4255542 / 0624321661

Expertisecentrum Adapt, Ruiterslaan 14 8019BR Zwolle 038-4526225

www.ecadapt.nl

GGD IJsselland Zeven Alleetjes 1 8011 CV Zwolle 038-4281428

www.ggdijsselland.nl

Sociaal Wijkteam West Cultuurhuis Stadshagen Werkerlaan 1 8043 LT Zwolle

Tel. 038-4989980

www.swtzwolle.nl

Kindertelefoon 0800-0432 of www.kindertelefoon.nl

Sites voor informatie:

www.schoolveiligheid.nl

www.stoppestennu.nl

Bijlage 4: Gedragsprotocol Social Media Viventegroep

Gedragsprotocol Social Media Viventegroep

Niet meer weg te denken uit het dagelijks leven is het gebruik van social media. Social media is een verzamelnaam voor alle internet-toepassingen waarmee het mogelijk is om informatie met elkaar te delen op een gebruiksvriendelijke en 'vaak' leuke wijze. Het bevat niet alleen informatie in de vorm van tekst, maar ook beeld en geluid worden gedeeld. Bekende voorbeelden van social media zijn Facebook, YouTube, LinkedIn, Whatsapp, Snapchat en Twitter.

Net als bij de opkomst van e-mail en internet ontstaan er ook nu vragen bij het gebruik van social media in organisaties. Privé-gerelateerde zaken en werk gerelateerde zijn niet zo gemakkelijk te scheiden. Om verschillende denkbeelden over het gebruik van social media niet te laten leiden tot misverstanden zijn deze richtlijnen ontwikkeld.

Social media biedt de mogelijkheid te laten zien dat je trots bent op elkaar en op de school. En tegelijkertijd kunnen ze een bijdrage leveren aan een positief beeld van de school. Aan de andere kant kunnen berichten op social media (soms onbewust) leerlingen, personeelsleden en de goede naam van de school schaden. Daarom vragen de scholen van de Vivente-groep alle leerlingen, ouders en personeelsleden om verantwoord met social media om te gaan:

- ★ Op social media ga je op een sociale manier met elkaar om, dus met respect.
- ★ Op social media praat je wel MET elkaar en niet OVER een ander, net als in andere gespreksituaties.
- ★ Op social media praat je alleen namens jezelf; niet namens of onder de naam van anderen. (De medewerkers die sociale media gebruiken namens de school, hebben hiervoor toestemming gekregen).
- ★ Je zet alleen berichten op social media als die de ander of de school niet schaden.
- ★ Social media gebruik je als leerling in de les alleen als je daarvoor toestemming hebt gekregen en dus als het nuttig is voor de les die je volgt.
- ★ Wil je via social media, foto's, filmpjes en/of geluidsfragmenten delen waar anderen ook op staan, dan mag dat alleen als die anderen daartegen geen bezwaar hebben.
- ★ Heb je iets in vertrouwen gehoord over een ander of iets dat een ander kan schaden, dan deel je dat niet met anderen via social media.
- ★ Heb je een klacht of kritiek op de school of iemand die betrokken is bij school, dan maken we de vraag of klacht niet via social media bekend, maar leggen we het (persoonlijk) neer bij de aangewezen persoon in kwestie.

- ★ We accepteren niet dat social media gebruikt wordt om anderen te pesten, te kwetsen, te stalken, te bedreigen, zwart te maken of op een andere manier te beschadigen. Als je je niet aan deze normale fatsoensnormen houdt, worden er op school maatregelen genomen
- ★ Als je met jouw gebruik van social media strafrechtelijk de fout ingaat, kunnen de school en/of andere beschadigde personen hiervan aangifte doen bij de politie.

Meldingen over berichten die in strijd zijn met de afspraken hierboven, kunnen verstuurd worden naar het emailadres van de desbetreffende school:

morgenster@vivente.nu

De school onderneemt in alle gevallen actie.

VVO maart 2016 V

GMR V

Vastgesteld door CVB V

Hoe gaan we op de Morgenster om met Social Media?

Er wordt in onze schoolgids verwezen naar het Viventegroep document: Gedragsprotocol Social Media, vastgesteld in maart 2016. Dit document is leidend op de Morgenster.

Hoe besteden we in de groepen aandacht aan de afspraken omtrent Social Media?

Op de Morgenster leven en werken we vanuit de Vreedzame School gedachte zoals hieronder beschreven:

De Vreedzame School

De Vreedzame School is een programma voor basisscholen dat streeft naar een democratische gemeenschap waarin leerlingen een stem krijgen, zich verantwoordelijk voelen, zich positief sociaal gedragen en conflicten zonder geweld oplossen. De kern van de Vreedzame School bestaat uit een wekelijkse les voor alle groepen in de basisschool in conflictoplossing en de sociale competenties die daarvoor nodig zijn. Maar de Vreedzame School is meer dan een lesmethode. Het is een visie, een aanpak, waarin de eigen kracht van kinderen centraal staat. Kinderen krijgen taken en verantwoordelijkheden in de klas, in de school en ook in de omgeving van de school. Er worden aparte leerling mediators opgeleid die helpen bij het oplossen van conflicten. Zo leren de leerlingen allerlei vaardigheden die ze nodig hebben als (toekomstig) burger in onze democratische samenleving. Dat leren ze o.a. tijdens het werken in klassen- en/of schoolcommissies. De school fungeert zoals een oefenplaats voor democratisch, actief burgerschap. De school voldoet hiermee aan de eisen van de Inspectie op het terrein van sociale competentie, actief burgerschap en sociale integratie.

Het programma van de Vreedzame School biedt lessen aan over het omgaan met Social Media. In deze lessen wordt samen gezocht naar afspraken voor een positief gebruik van Social Media. Er is een les voor groep 6 t/m 8 en indien het eerder speelt ook voor groep 4, 5.

